

ALGEMEEN STATEMENT VSCD

t.a.v. Raad voor Cultuur – Advies muziekbeleid “De balans de behoefte”

In algemene zin is de VSCD blij met het advies en onderkennen wij de daarin genoemde verbeterpunten voor de sector. Het advies is genuanceerd en positief van toon; belangrijk voor een sector die zo groot is. Van klassiek tot pop, van jazz tot urban, van urban tot het Nederlandse lied. De VSCD is blij dat de RvC adviseert om meer aandacht en ondersteuning in het Rijksbeleid te besteden aan de populaire genres zoals pop, dance, urban en het Nederlandse lied. Dat doet recht aan het groeiend aantal concerten (14% in 2012 vs. 18% in 2016) en het groeiende aantal bezoekers (14% 2012 vs. 18% in 2016) bij deze concerten.

Ook Klassieke muziek is nog steeds één van best bezochte podiumkunsten. En ook daar constateert de VSCD groei in het aantal concerten (9% in 2012 vs. 12 % in 2016) en in het aantal bezoekers (13% 2012 vs. 15% in 2016). De oproep om de BIS uit te breiden met ensembles en/of muziekhuizen ondersteunt de VSCD; in onze ogen een maatregel die van levensbelang is voor de kwalitatief hoogstaande ensemblecultuur in Nederland. Graag zouden we zien dat in de uitbreiding van de BIS ook co-producerende instellingen een plek kunnen krijgen. De VSCD constateert dat er ook binnen de klassieke muziek innovatie plaats heeft – dé reden bijvoorbeeld voor het internationaal vermaarde congres Classical:NEXT om voor meerdere jaren naar Nederland te komen. Daarnaast streeft de Klassieke Muziek Coalitie, waar ook de VSCD onderdeel van uitmaakt, ernaar om de integraliteit en de inclusiviteit van de klassieke muziek waar mogelijk te versterken en verder te bevorderen. Geheel in lijn met het advies van de Raad om hierop te investeren.

Het advies pleit voor meer aandacht en ondersteuning in het Rijksbeleid aan populaire genres. De VSCD doet bij deze een oproep aan de Minister om het budget voor muziek te verruimen, om te groeien naar een landelijk, integraal muziekbeleid. Gebeurt dat niet dan impliceert dat een herverdeling van financiën binnen de muzieksector wat een polariserend effect met zich kan meebrengen tussen de klassieke muziek en de populaire muziek. Onze podia én het Nederlandse publiek “zijn van beide.”. De groeiende aantallen bevestigen dat. Een verruiming van het muziekbudget ten koste van andere podiumkunstgenres is evenmin wat de VSCD voorstaat. De overige genres (jeugdtheater, bewegingstheater & toneel, muziektheater / opera en dans) waar nog een advies van de Raad over moet worden uitgebracht zijn ons en het Nederlandse publiek even dierbaar.

In de toegevoegde bijlage volgt een uitgebreide reactie op de zes hoofdaanbevelingen. Vanuit de concertgebouwen die binnen de VSCD vertegenwoordigd zijn willen we u graag een viertal punten meegeven, waar de concertzalen in samenwerking met de gehele keten de schouders onder (blijven) zetten en die in het vervolg op het advies aandacht en beleid behoeven.

1. De VSCD pleit voor een verruiming van de programmeringsregelingen en voor een verkenning of, naar voorbeeld van de Rijksmuseum, niet ook de grotere concertzalen (zoals binnen onze vereniging gebundeld in de Sectie Concertgebouwen) geen onderdeel zouden moeten kunnen uitmaken van de BIS of RIS. Op deze manier kan op deze locaties een kwalitatief hoogstaande programmering worden geborgd.
2. De concertzalen blijven zich inspinnen voor noodzakelijke aandacht voor muzikeducatie op de Pabo's en in het primair en voortgezet onderwijs. Wij gaan graag in gesprek om met u van gedachten te wisselen over manieren om muzikeducatie landelijk, duurzaam, integraal en inclusief te verankeren in de curricula.
3. De concertzalen ontwikkelen, steeds meer, in samenwerking met gezelschappen programma's en nemen een leidende rol als het gaat om het vormgeven van het regionale en lokale muziekbeleid. Ten behoeve van de diversiteit van het aanbod wordt dit ontwikkeld passend bij de zalen in de regio, aansluitend bij het adagium dat het publiek het aanbod volgt. Zorg dat de ruimte hiervoor vergroot wordt, zodat de concertzalen deze co-producerende rol kunnen vervullen.
4. De concertzalen maken werk van het implementeren van de code culturele diversiteit: De diversiteit van medewerkers en raden van toezicht is een groot aandachtspunt. Daarnaast inventariseren de concertzalen samen met de orkesten (verenigd in de Vereniging van Nederlandse Orkesten, VvNO) de diversiteit van het aanbod.

We zetten ons met de gehele keten van harte in voor meer draagvlak onder regionale culturele instellingen, ensembles en zalen om de regionale relevantie van de zalen te vergroten.

BIJLAGE 1: Reactie op de hoofdaanbevelingen.

In het slothoofdstuk vat de Raad zijn aanbevelingen samen in een zestal hoofdaanbevelingen voor de Minister van OCW. De VSCD heeft de aanbevelingen gerubriceerd op volgorde van belangrijkheid.

1. Herbezie de samenstelling van de culturele basisinfrastructuur en scherp daarbij ook de opdracht aan het Fonds Podiumkunsten aan. Onderzoek tevens de taak, inhoud en plaats van de omroepensembles. [...] Wij pleiten in dit advies voor uitbreiding van de BIS met enkele middelgrote of grote ensembles of muziekhuizen in verschillende genres, die samen excellentie en topkwaliteit *in de volle breedte van de muziek* vertegenwoordigen. Ook kunnen hier enkele (extra) productiehuisen, een functie voor behoud en beheer, en enkele grotere festivals/platforms een plek vinden. [...]

De aanbeveling van de Raad om de BIS uit te breiden is noodzakelijk voor de ontwikkeling van alle genres. Vanuit de VSCD, en specifiek vanuit de Sectie Concertgebouwen, is de wens om hier co-producerende instellingen aan toe te voegen. Binnen de (concert)zalen verenigd binnen de VSCD worden steeds meer programma's geproduceerd in samenwerking met gezelschappen. Een (concert)zaal is al lang niet meer een plaats waar het aanbod alleen getoond wordt maar, zeker na het wegvallen van de productiehuisen, tonen zalen zich meer en meer co-producenten. Een gewenste uitbreiding van de BIS mag vanzelfsprekend niet gepaard gaan met een herverdeling van de middelen zonder surplus. De VSCD ziet graag ook bij de BIS instellingen een innovatie en R&D opdracht terug komen, dit wordt nu niet expliciet genoemd in het advies met betrekking tot de BIS instellingen.

Vanuit de VSCD gaan we graag in gesprek met de Raad over de vraag hoe deze uitbreiding zich verhoudt tot het eveneens op 20 november jl. uitgebracht advies van de Raad voor Cultuur op het gebied van de Stedelijke Regio – vorming.

2. Erken de kenmerken en kracht van een regionaal muziekklimaat. Wij bepleiten een nauwe samenwerking tussen overheden, fondsen en de sector bij het ontwerpen van muziekbeleid. Breng samen met alle muzikale partijen per stad of stedelijke regio in kaart hoe het muzikale ecosysteem eruitziet, waar de muzieksector sterk in is, waar problemen bestaan en wat overheden en sector voor elkaar kunnen betekenen om kwaliteit te behouden en knelpunten te ondervangen. Koester hierbij het bestaande en omarm het nieuwe.

De VSCD is blij dat de Raad voor Cultuur de kracht van het regionale muziekklimaat onderkent. Harmonieverenigingen, Fanfares, Brassbands (HaFaBra), zangkoren en het muziekonderwijs: velen werken nauw samen met de podia binnen de VSCD verenigd. Deelnemers aan de HaFaBra, koren en studenten uit het muziekonderwijs blijken ook (potentieel) concertbezoeker én muziekliefhebber.

De VSCD werkt o.a. op dit sociaal culturele domein nauw samen met Cultuurconnectie binnen zogenaamde IkToon - campagne.

3. Ontwikkel een integraal, inclusief muziekbeleid. Bezie hierbij alle genres, actoren en functies in het ecosysteem in samenhang met elkaar en sluit geen genres, makers of publieksgroepen uit. Besteed zowel aandacht aan innovatie als aan excellentie en topkwaliteit. We bepleiten niet dat alles en iedereen in aanmerking moet komen voor aandacht of subsidiëring vanuit de overheid; wel dat *in alle genres* creatie, innovatie, experiment, toptalent en topkwaliteit deze aandacht verdienen.

4. Besteed meer aandacht aan talentontwikkeling, educatie, beheer en behoud, en creatie, innovatie en experiment. Dit zijn functies die de sector duurzaam en veerkrachtig maken, maar die sinds de bezuinigingen in het gedrang zijn gekomen. Zonder deze essentiële functies is een gezond muzikaal ecosysteem ondenkbaar.

Het getuigt van lef en inzicht om het muziekbeleid inclusief en integraal te maken en het is te prijzen dat de Raad het gesprek daartoe met concrete aanbevelingen opent. De VSCD onderschrijft de genoemde aandachtspunten in beide hoofdaanbevelingen. Realisatie ervan vereist versterking van de samenwerking tussen de presenterende en producerende organisaties, het muziek(vak)onderwijs, het amateurcircuit. En een betere afstemming tussen het landelijke, regionale en het lokale cultuurbeleid op het gebied van muziek. Podia binnen de VSCD verbonden nemen vanuit hun gidsfunctie hierin waar mogelijk verantwoordelijkheid om bovengenoemde allianties tot stand te brengen.

Vanuit de allianties die de podia aangaan kunnen naast concerten, ook activiteiten op het gebied van educatie, publieksvergroting en –diversiteit, participatie, samenwerking met scholen en met andere domeinen vorm krijgen. Vanuit de VSCD zijn de Sectie Concertgebouwen en de in de Vereniging van Nederlandse Orkesten (VvNO) vertegenwoordigde symfonische orkesten intensief in gesprek om elkaars werkwijze nog beter te leren kennen met als doel te komen tot een versterking van het artistiek inhoudelijke programma en het gezamenlijk delen van verantwoordelijkheid op het gebied van het vergroten, verbreden bereiken én behouden van (nieuw) publiek.

De VSCD deelt de constatering van de Raad dat de vorming en ontsluiting van archieven wezenlijke voorwaarden bieden voor het functioneren van een integraal en inclusief muziekbeleid.

5. Besteed in het muziekbeleid expliciet aandacht aan diversiteit. Op dit moment vormt het gesubsidieerde aanbod nog onvoldoende een afspiegeling van de Nederlandse bevolking, en worden ook lang niet alle publieksgroepen bediend. Personeel (inclusief de top), raden van toezicht, beoordelingscommissies en partners zijn weinig cultureel divers. Hier moet verandering in komen; juist de muzieksector biedt hiertoe kansen.

De VSCD is positief en onder de indruk van de aandacht die de Raad vraagt voor diversiteit en de geschetste denkrichtingen. De VSCD tekent hierbij aan dat “diversiteit” niet louter culturele diversiteit betreft. Wij zien onder de noemer “diversiteit” tevens een diversiteit die zich richt op opleidingsniveau, leeftijden en sekse.

De Raad voor Cultuur stelt scherp dat het genre muziek gekenmerkt wordt door een gebrekkige (blank, hoogopgeleid en bovenmodaal verdienend) afspiegeling van de Nederlandse bevolking. De VSCD herkent het statement voor de klassieke muziek, maar mist een feitelijke onderbouwing ervan. Er is geen landelijk onderzoek dat aantoont dat dit inderdaad het geval is bij zowel publiek, personeel en bestuurders. De VSCD zou graag i.s.m. de orkesten en ensembles en (rijks)overheid hier onderzoek naar willen verrichten.

Op dit onderwerp heeft de VSCD in 2016 met andere branche verenigingen de Code Culturele Diversiteit ondertekent en maakt de VSCD binnen het verband van de Federatie Cultuur werk van de implementatie van deze code.

6. Besteed in het muziekbeleid expliciet aandacht aan de verbetering van de arbeidsmarkt voor muziekprofessionals. Er gaapt een flinke kloof tussen de inzet van werkenden in de sector en de verdiensten die daartegenover staan. Muzikanten en musici doen in maatschappelijk en economisch opzicht een flinke duit in het zakje, maar krijgen daar zelf bar weinig voor terug. Wij bepleiten dat de overheid en de sector gezamenlijk de verantwoordelijkheid op zich nemen om hier verbetering in aan te brengen.

De VSCD onderschrijft het pleidooi dat de Raad voor Cultuur houdt voor een betere arbeidsmarkt voor muziekprofessionals. In punt 3 van onze brief leest u hoe de concertzalen hier actief aan bijdragen bij onder meer het co-produceren van programma’s.

De VSCD heeft in samenwerking met collega brancheverenigingen actief samen meegewerkt met de Sociaal Economische Raad (SER) aan de totstandkoming van de Arbeidsmarkt Agenda die donderdag 16 november jl. aan de Minister van OCW is aangeboden. In deze agenda worden concrete actiepunten benoemd om de arbeidsmarkt duurzaam en voor de gehele keten te verbeteren.